

De Bloemist van Maria

Mij spreekt de Blomme Maastrichts

zeer vrij naar Guido Gezelle

Chrètien Vrowenraets is mijn beste vriend. Al sinds onze kleutertijd. We zijn achterneven. De vader van *mijn* moeder en de vader van *zijn* moeder waren de tweeling Emmanuel & Chrètien Lambermont.

Inderdaad, de fameuze brouwers van het enige wáre Maastrichtse bier, de *Lambermontse* Wieckse Blonde en de *Lambermontse* Wieckse Witte!

Mijn grootvader werd Emmanuel gedoopt omdat hij geboren werd op Eerste Kerstdag. Dan wordt je doopnaam Emmanuel, *God zij met ons*. Een oude katholieke gewoonte.

En omdat ik zijn oudste kleinzoon ben, kreeg ik die naam ook. Want de oudste kleinzoon vernoemen naar de grootvader, ook dat is een oude katholieke gewoonte.

In de wandeling wordt die heilige, al te heilige voornaam van me afgekort tot Manuel of zelfs tot Maan...alsof ik een hemellichaam ben!

Chrètiens grootvader was nummer twee bij het verlaten van overgrootmoeders buik. De naam Emmanuel was op dat moment dus al vergeven. Het werd voor baby nummer twee Chrètien, wat immers 'volger van Christus' betekent. Volger dus van mijn grootvader, 'het Kerstkindje dat al in het kribje lag'.

Ook Chrètien, eveneens een oudste kleinzoon, is naar zijn grootvader genoemd. Wie al deze katholieke folklore nu te veel wordt kan met lezen beter hier stoppen. Want er volgt nog meer catholica. Nog veel meer! Inclusief een *blauwdruk* van een Marialogie!

Chrétien Vrouwenraets behoort dus net als ik tot de clan van 'de Lambermonts'. Volgens Chrétien, die daar niet zuinig trots op is: 'de voornaamste familie van Maastricht'.

“Maar, Chrétien, zijn dat niet de Regouts?”

“Welnee, Maan, de Regouts, dat zijn maar *Pottekeuninge*, zoals ze hier zeggen in Maastricht. *Keramiekers*. Aardewerkers. Kan het laag-bij-de-grondser ...?”

Jouw grootvader en de mijne, dat waren de zeer gerespecteerde stadsbrouwers van de Wieckse Witte. *Het bier waar Maastricht trots op is*

De Regouts, dat is enkel *Vorm!* De Lambermonts, dat is *Inhoud!*”

Waarop hij dan doodrustig laat volgen:

“Zoals Monaco de Grimaldi's heeft, zo heeft Maastricht ons, de Lambermonts! Maar, Maan, Monaco kan niet tippen aan Maastricht!..”

Chauvinisme is een van de weinige (?!) ondeugden van de Maastrichtenaren. En Chrétien is bepaald niet de uitzondering..

Wat is Parijs anders dan een soort van faubourg van Mestreech? ... De Champs Elysees, wat is dat is anders dan het Vrijthof van Frankrijk! ... zijn zomaar een paar wonderlijke 'aforismen', die hij zonder blikken of blozen, weet te uiten. Dat gebeurt meestal in Den Voghel Struys aan het Vrijthof, met stip het meest Maastrichtse café van Maastricht. Chrétien is daar een zeer geziene stamgast.

Het verhaal gaat dat die stamgasten aldaar na sluitingsuur in de nacht van zaterdag op zondag stevast op het graf van Dibbets gaan pissen, 'wrede Dibbets'.

Generaal Dibbets was onder Koning Willem I, het hoofd van het Hollands garnizoen in Maastricht. Hij voorkwam met harde hand in 1830 dat de bevolking van Maastricht en omgeving zich bij de opstandige Belgen aansloot.

En sindsdien zit Zuid-Limburg als een soort blinde darmpje aan de rest van Nederland vastgenaaid. Zo zien ze dat in Maastricht.

Die Hollandhaat van stamgast Chrétien, die gaat ver.

Zo is Chrétien, om maar eens wat te noemen, met geen stok te bewegen om Maastricht te verlaten richting Randstad.

Hoe vaak heb ik al niet voorgesteld “Komt toch eens naar Rotterdam...Dan bezoeken we de Euromast. Of we doen we de haven met de Spido! Of. .. en dat is eigenlijk een nog vèèl beter idee, we bezoeken Diergaarde Blijdorp! Daar is niet enkelfauna, dieren van overal ter wereld te zien, maar ook de nodige flora, grote tropische kassen met prachtige bloemen en planten. Echt iets voor jou!”

Chrétien is bloemist.

Hij zegt wel altijd ja – Limburgers zeggen altijd ja!– maar het komt er niet van.

Want Maastricht verlaten, waarom dan? “Nergens ter wereld is het toch is zo goed toeven alsbij ons in Maastricht?!” aldus Chrétien. Spreek dat maar eens tegen, als jezelf een geboren Maastrichtenaar bent!

Aangename plek nummer twee op aarde is voor zo'n Maastrichtenaar als Chrétien ... de *directe* omgeving van Maastricht! Zeg maar Zuid-Limburg tot aan Sittard. Met name de Krijtstreek. Het Mergelland. “Ik mag daar graag wandelen langs de Geuloevers, Maan! Daar bloeit het zinkviooltje. Nergens anders in Nederland bloeit dat!

Dan ga ik zitten op het VVV-bankje halverwege Schin op Geul en Valkenburg en dan (her)lees ik met grote aandacht de Leer van Joachim à Fiori, *Joachim van de Bloemen*, een groot mysticus ten tijde van de Kruisvaarders, mijns inziens door de Kerk onvoldoende geëerd. De titel Kerkvader is hem bijvoorbeeld onthouden.

Huiverig, o, zo huiverig voor mystici zijn ze daar in Rome. Altijd al geweest. Voor het rechtstreeks contact van die vromen met God! Ze hebben de Kerk eigenlijk niet nodig, daar wringt de schoen!

Neem hier in de Lage Landen aan Zee onze eigen Jan Ruusbroec, de mysticus van het Zoniënwood. Verder dan tot Zalige heeft hij het nooit gebracht. En Meeister Eckhart, een zo mogelijk nog groter mysticus, zelfs dat niet! Integendeel, de man kreeg in zijn tijd een proces wegens ketterij aan zijn pij.

Ook Fiori is de titel van heilige altijd ontzegd gebleven. Terwijl diens Bloemenleer, zoals die is opgetekend door diens adept Gèrard de Borgo San Donnino in het boek “het Evangelie van de armen, toch van grote invloed is geweest op Franciscus van Assisi. En die is in onze dagen toch eigenlijk de meest aansprekende heilige, want *ecologisch* avant la lettre.

Onze huidige paus heeft zich zelf niet voor niets naar Franciscus vernoemd.

Wij moeten ons op een meer broederlijke wijze verhouden gaan met de natuur.

Stoppen met de huidige antagonistische uitbuitende verhouding. Dat is de boodschap van paus Franciscus' laatste encycliciek *Laudato Si*. Die boodschap is zo Franciscaans als wat.

Wist je dat, Maan? ”

“Ja! Want dat heb je mij al eens eerder verteld. Weet je, Chrétien, jij bent eigenlijk hèt antwoord op de vraag 'Wilt u de totale bloemist?' “*Wollt ihr den totale Florist!*”? Als jij ook maar ergens het woord Bloem ziet, dan ben je al verkocht. Jouw lievelingsdichter moet wel Jacq. Bloem zijn! ”

“ Welnee! Ik ben van de Lente! Van de Resurrectio Christi! Jacq. Bloem, dat is puur Herfst. Melancholie troef. Oude mannenpoëzie.

Dan lees ik nog liever *Les Fleurs du Mal*.

In het Frans natuurlijk. Niks vertaling. Wij Maastrichtenaren, wij zijn francofonen! Daar zijn wij trots op! De laatsten van de Mohikanen! Nu is het immers overal Engels, de *Tale Amerikas*, wat de klok slaat. Maar de VS dat is een land van lombo's. Geen wonder, New York is oorspronkelijk gesticht door de Hollanders. Nou, dan weet je het wel!

Maar als je me vraagt of ik gelukkig word van dat lezen van Baudelaire?

Nee, natuurlijk niet. Ik ben een gelovig katholiek. Bloemen behoren aan Maria.

Niet aan Satan!

Ik lees dus het liefst Joachim á Fiori.

'Zeg het met bloemen' dat is als sinds de Jaren Vijftig de spreuk van ons bloemisten. Maar Joachim à Fiori 'zegt het met bloemen' al ten tijde van de Kruisvaarten!

Hij, Fiori, deelde toen de geschiedenis van de Mensheid in drie tijdperken in aan de hand van Flora...

Eerste tijdperk: dat van de Vader , de wet en de vrees , gesymboliseerd door de *brandnetel*, het Oude Testament.

Tweede tijdperk: dat van de Zoon, het evangelie en het geloof, gesymboliseerd door de *roos*, het Nieuwe Testament.

Derde tijdperk: dat van de Geest de vrijheid en de liefde, gesymboliseerd door de *lelie*, het *Nieuwste* Testament.

En dat derde tijdperk, dat van de lelie, daar leven wij in! En de *lelie* wiens bloem is dat, Maan? Die van Maria! De patrones van onze provincie!

Hier, Maan, hier bij ons moet dat *Nieuwste* Testament geschreven! Maria heeft daarvoor Limburg uitverkoren, speciaal Maastricht! Dat inzicht heb ik daar op dat bankje aan de Geul gekregen. Met stellige zekerheid!

Want ...hebben wij niet in het verleden eenentwintig illustere bisschoppen in Maastricht gehad en alle ...heilig verklaard! Servatius, Lambertus, Gondhulphus, Odulphus, Amandus, noem ze maar op.

En toen heeft de Kerk in 1853 gemeend het bisdom te moeten verplaatsen naar Roermond, God weet waarom.

Gevolg: geen enkele Limburgse bisschop is sindsdien meer heilig verklaard. Geen wonder, want die Roermondse, die deugen niet. Het is geen zuivere cappuccino daar in Roermond. Het is daar Palermo aan de Maas. ”

En daarom, Maan, heeft Zuid-Limburg en enkel Zuid-Limburg mijn *onvoorwaardelijke liefde* ... Uitgezonderd natuurlijk de Mijnstreek, Dat is *mijn* Limburg niet! Kerkrade en omgeving en zo. Dat is zwart land. Moffenland! Kerkrade, dat is eigenlijk Groot Herzogenrath!

En dan heb je ook nog Heerlen. Feitelijk een Hollandse kolonie, zoveel volk van boven de rivieren heeft zich daar gevestigd! Zo Hollands is die stad geworden, dat de autochtone bewoners er nauwelijks nog hun eigen taal weten te spreken.

Hollands met een zwaar Limburgs accent dat is wat die *Winkbuulle* – een *welgekozen* Carnavalsnaam – uit de holte van hun monden komt. *Winkbuulle*, *Windbuilen!* *Hollandochtonen* noem ik ze. Dat komt overigens op het zelfde neer.

Dank zij die overmaat aan Hollandse import heeft Heerlen die typische Hollandse VOC-mentaliteit gekregen van meedogenloos zaken doen. *Zaken zijn zaken!* Wat meedogenloosheid betreft steekt de Hollander immers al eeuwen de Pruis c.q. de Mof naar de kroon.

Ons mooie Limburg bijvoorbeeld hebben ze eeuwenlang zonder boe of bah als een wingewest behandeld!

En dan hebben we het nog niet eens over hun optreden in voormalig Ned. Indië. Jan Pieterszoon Coen! Van Heutz! De oorlog in Atjeh! Saidjah en Adinda! Multatuli! De politionele acties! Enzovoorts! Enzovoorts!

Nee, geef mij maar Zuid-Limburg tot aan Sittard. De geboorteplaats van Toon Hermans!

Onze Toon, die in zijn al te grote goedheid heeft getracht, de Hollanders de *bonhomie* bij te brengen en wel door middel van humor. En ook door zijn zang! Een en al luchthartigheid en vrolijkheid. *Een ballon... een ballonnetje... dat danst in de wind.*

En dan zijn er ook nog eens die prachtige Chansons van Toon! Franser dan die van de Fransen zelf. Aznavour en George Brassens en kompanen kunnen daar nog een puntje aanzuigen!! *En vierentwintig rozen.... En vierentwintig róóózen...* Die missie van Toon was natuurlijk gedoemd te mislukken. Pure sisyfusarbeid!

Boven Sittard, daar begint alle ellende, dáár deugt het niet !

Daar heb je in de eerste plaats de Noord-Limburgers. Roermond, dat gaat nog net, maar Venlo... Nauwelijks Limburgers zijn het daar in de ogen van Chrétien. Zoals in de Bijbel Samaritanen ook niet echte Israëlieten zijn.. . Chrétien is behoorlijk thuis in het Nieuwe Testament.

“Het Oude Testament, dat lees ik niet, dat is voor Protestanten!”

Noord-Limburgers zijn naar de stellige mening van Chrétien ... Gelderlanders, in 1815, bij de indeling in provincies van het kersverse Koninkrijk der Nederlanden per abuis bij Limburg ingedeeld...

“Zie maar naar die Geert Wilders, die politicus uit Venlo. Dat is toch geen Limburger! Waar is de gemoedelijkheid? En waarom blondeert die man zijn haar? Wil die Wilders meer kaaskop zijn dan de kaaskoppen zelf?

Overigens heeft die wel goede ideeën onder die carnavalspraak van 'm, die Wilders, dat wel! De moslims aanpakken, dat had allang moeten. Nu overspoelen zij ons land!”

Maar dat Wildersgedoe, dat kan dus wel wat vrolijker, volgens Chrétien, wat meer á la Toon Hermans: “ Ik hou niet verbeten mensen, Maan! “.

Op Wilders stemmen dat gaat Chrétien van zijn levensdagen dus niet doen, hoe conservatief-reactionair hij ook is.

Hij stemt sinds jaar en dag trouw CDA. Bij gebrek aan KVP, dat wel. :

“Maan, de KVP, die hadden ze nóóit mogen opheffen . Nu zitten we samen in een partij... met protestanten. Niet dat ik iets tegen ze heb. Maar ze vereren de Heilige Maagd niet!”

Behalve een ueber- Maastrichtenaar is Chrétien namelijk ook nog eens... ueber-katholiek.

“Maan, ik stem altijd op een katholiek op de CDA-lijst, niet de eerste de beste , natuurlijk...een Limburgse katholiek! Het liefst op een Maastrichtenaar. Dus op Maxime Verhagen, vandaag de dag. Camilleke Eurlings uit Valkenburg had ook gekund. Dat is voor mij een goede tweede. *Als er geen pruumenvlaai voorradig is, dan maar kersen...* Politiek hoort sowieso sappig te zijn, anders haken de mensen af. Zo'n stijf gereformeerde in het CDA als die Balkenende, dat is toch een aanslag op je spijsverteringsstelsel!”

Een ware rooms-katholiek dus, die Chrétien, *en dat is ie!*

Iedere ochtend trouw naar de vroegmis in de O.L.Vrouwekerk, voor hij zijn bloemenwinkel “De Bloemenpoeët” opent, die daar vlak om de hoek van het O.L.Vrouweplein gevestigd is in de Stok(roos)straat. Toon Hermans heeft er nog een poosje schuin tegenover gewoond. Tot het onbeschaamd geloer van passanten in de voorkamer van zijn huis Toon teveel werd en hij vertrokken is, terug naar het Noorden.

Een van zijn mooiste schilderijen- Toon schilderde niet onverdienstelijk! - een zelfportret “ *Toon aux camélias*” heeft hij bij zijn vertrek aan overbuurman Chrétien geschonken. .

En dat afscheidscadeau werd natuurlijk meer dan dankbaar ontvangen. Want onze Bloemenpoeët is een notoir liefhebber van camélias. Zelfs bijna zoveel als van rozen. Maar van rozen houdt hij het meest.

Want dat zijn naast lelies de bloemen het meest gewijd aan Maria.

De schitterend verlichte bloemenzee aan de voet van Maria in de Kapel van Maria, Sterre der Zee bestaat daar grotendeels uit. Witte rozen. Er bestaat niets mooiers, aldus Chrétien.

Zo spreekt hij zijn vrouw, die eigenlijk Marie-Josée heet, consequent aan met Roos. Ze weet inmiddels niet beter of ze heet ook zo. Heel Maastricht weet niet beter, of ze heet ook zo. *Liefste, je bent zo lelijk als een Roos!*

En blijkbaar houdt onze bloemenpoeët ook erg van anemonen en margrietten.

Want zijn beide dochters heeft hij Anemoon en Margriet laten dopen,

”Maan, bloemist zijn dat is geen beroep , dat is een roeping! De bloemen roepen mij! Maak een boeket van ons, Chrétien! Vooral dus de rozen met hun warme, melodieuze stemmen. Een goed samengesteld boeket rozen klinkt als die Zauberflöte van Mozart. *Papageno! Papagena!* Maar dan in het Maastrichtse/s...

Heb jij dat als culinair journalist nou ook, dat je je beroep niet ziet als a;;een maar enkel een buitenkans om vaak buiten de deur te zijn en gratis te eten en te drinken, maar als een roeping om de vaderlandse horeca te brengen op een hoger plan?”

Naast zelf verklaard Bloemenfluisteraar is Chrétien ook een toegewijd verzamelaar van beeldende kunst. Beeldende kunst van Limburgse kunstenaars, uiteraard! Bij voorkeur Maastrichtse!

Zo bezit Chrétien diverse schilderijen van de godfather van de Limburgse Beeldende Kunst Charles Eyck. Maar ook ... een Jean Adams. De 'schilderende pastoor'. Die godsvruchtige, die met droge ogen durfde te beweren, dat als hij een appel schilderde, dat je dan kon zien, dat die appel door een belijdend katholiek geschilderd was!

Zijn appels (*Elstars?*) lijken als twee druppels water op die van Cézanne, zijn grote voorbeeld. Maar of die nou zo katholiek...?

Cézannes grote vriend, Emile Zola voert in de roman *L' Oeuvre* ene Claude Lantier op, een schilder, permanent onderhevig aan gruwelijke woedebuien. Cézanne heeft voor die romanfiguur model gestaan! Zola heeft dat toegegeven.

Cézanne placht namelijk niet alleen zijn doeken, als die hem niet bevielen, rücksichtlos te slopen, maar in zijn woedebui ook in èèn keer door al zijn meubilair! En van zwartrokken had hij ronduit een afkeer: “ Priesters, bah! Ze zijn verschrikkelijk! Ze grijpen je met hun klauwen!” Ik vraag me af of pastoor Adams dat geweten heeft.

Het topstuk van Chrétien's collectie is een fraaie Henri Jonas. Diens 'Jezus en Maria Magdalena in het Stadspark van Maastricht '. Jaloers makend . Dat schilderij zou ik zo willen hebben..

Maar hij bezit ook de 'Jezus en Maria Magdalena tijdens het Bombardement van Rotterdam' van Aad de Haas. Twee fraaie Maria Magdalena's! Hoe gelukkig rooms-katholiek verzamelaar kun je zijn!

En dan is er nóg een pijnpuntje wat de politicus Wilders betreft voor een doorgewinterd katholiek als Chrétien. Hij heeft die wildeman uit Venlo nog nooit iets positiefs over religie horen zeggen. Als het over de Islam gaat, spreekt dat natuurlijk vanzelf. Dat zwaait maar met het kromzwaard, dat opgefokte *Allahu Akbar* volkje, dat moordt maar of het niets is!

Nee, over zijn eigen religie, het rooms-katholicisme, nooit een woord!

“Maan, dat is toch pijnlijk! Maria is de beschermvrouwe van Limburg, nota bene!”.

Aldus Chrétien, die over de Moeder Gods pleegt te praten alsof hij wekelijks koffie met haar drinkt. *Koffie met pruimenvlaai, Chrétien?*

“Maan, ze noemen hier in Limburg Wilders 'us jong'! Dat is die Venlonaar helemaal niet voor mij! Ofschoon hij dus wel goede ideeën heeft. Zoals weg met de islamieten! *Want Moslimburgers, het zullen nooit echte Limburgers worden!*”.

Woordoverspeligheid is Chrétien niet vreemd. Xenofobie evenmin.

Vanuit Noord-Limburg kom je vervolgens in het Land van de Brabo's... Eigenlijk een soort Limburg *homeopathisch verdund*. Als ze daar carnaval vieren, doen ze dat ... in boerenkielen!

Te beroerd voor een ware verkleedpartij, die Brabo's !

Bovendien sti(n)kt het er van de kolossale varkensboerderijen.

En de Mexicaanse maffia gebruikt tegenwoordig vrijwel ongestoord de achterafschuren aldaar als laboratoria voor de aanmaak van de drug *crystal meth!*

Nee, Brabant is bepaald geen provincie van het Koninkrijk Gods! In Brabant begint de narco-staat *het Koninkrijk der Nederlanden!*

En ben je Brabant doorgeploegd en de Grote Rivieren over , dan kom je in ... Holland!

Zeemoffen is de naam die die ze aan de stamtafel van de Voghel Struys op een laat, dronken uur voor de Randstedelijke bevolking verzonnen hebben. Want kei en keihard zijn ze, die kaaskoppen! De VOC- mentaliteit, die hebben ze nooit afgelegd. Ze onderdrukken je voor een dubbeltje. En ze naaien je voor een cent. Vraag mij niet, wat ze om een euro zoal met j edoen! En protestanten en zelfs atheïsten te over in die vervloekte Randstad! Dat strookje kust, dat de rest van het land terroriseert! Speciaal Limburg, het stukje Nederland dat het mooiste is!! Aldus Chrétien.

“Maan, dat jij, een geboren Maastrichtenaar, en ook nog eens van moederszijde een Lambermont ... dat jij het daar uit weet te houden! Uitgerekend in Rotterdam. Daar komt de *coke* ongehinderd de haven binnen! Als je nou nog Amsterdam als woonplaats had ... Daar is ten minst nog iets van katholicisme! Daar heb je bijvoorbeeld ieder jaar de Stille Omgang. Dan wordt het Hostiewonder herdacht ! Je kent het Hostiewonder toch wel?”

“ Fris mijn geheugen even op!”

“In de veertiende eeuw, Maan, werd een doodzieke in een woning aan de Kalverstraat de hostie, het lichaam van Christus, op de tong gelegd, de Heilige Communie. Maar de zieke moest braken. Het braaksel met de hostie erin werd in het haardvuur gegooid. En o, wonder de hostie steeg er ongeschonden uit het vuur op! Sindsdien werd er jaarlijks om dit Mirakel te herdenken een processie georganiseerd door de Amsterdamse binnenstad. Maar toen de protestanten aan de macht kwamen in Amsterdam, werd die *Paapse Superstitie* verboden. Sindsdien is er de Stille Omgang. Zwijgend, in stilte biddend, lopen de katholieken dan, vanuit het hele land daartoe naar de hoofdstad gekomen, door de nachtelijke straten van Amsterdam. Indrukwekkend. Zo omzeilen ze het processieverbod. Boze tongen beweren dat een aantal van de mannelijke Stille Omgangers meelopen om een reden ,die weinig tot niets met het Hostiemirakel te maken heeft. Integendeel, die er haaks opstaat! De tocht voert namelijk over de Wallen. En plots scheidt zich hier en daar een 'vrome ziel' zich discreet van de anderen af en verdwijnt in een pand met rood licht, waar even later de gordijntjes worden toegeschoven. Maan, is er dan niets meer heilig? En een samenleving, Maan, waarin niets meer heilig is, gaat vroeg of laat kapot! Totaal kapot! Het maakt niet uit of het door een atoomoorlog is *in een flits* of *traag* door een reeks stille, steeds grotere milieurampen, zoals het *rücksichtlos* kappen van het oerwoud in het Amazonegebied ...of het is *with a bang* or *with a whimper*, zoal een Engelse dichter het zo fraai heeft geformuleerd, ik ben zijn naam even kwijt.¹. Een samenleving waarin niets meer heilig is, die gaat kapot !

“Chrètien ,ik vrees dat je gelijk hebt. Maar wat kunnen wij er aan doen, jij een bloemist en en ik een culinair journalist!”

“Maan, die verdomde protestanten hebben op een gegeven moment dat processieverbod zelfs de Grondwet in weten te moffelen..
Pas bij de grondwetwijziging van 1983 (!) is het opgeheven. Sindsdien hadden er dus weer echte processies kunnen worden gehouden in Amsterdam, maar men heeft er voor gekozen de traditie van de Stille Omgang voort te zetten om... de protestanten niet voor het hoofd te stoten!

“ Dat is toch geheel in de geest van Jezus, Chrètien, rekening houden met anderen, je medebroeders in Christus ditmaal. Ooit van Oecumene gehoord?” .

“ Maan, je kunt ook te zeer rekening houden met anderen! Ik zeg alleen nog maar dit. Dan houd ik erover op. Die tolerantie van ons katholieken in Nederland, daar kunnen de protestanten nog een puntje aanzuigen!Vooral die van Noord-Ierland met hun jaarlijkse Oranjemars, die per se door de katholieke wijken van Belfast moet!”

“Chrètien, Amsterdam is Belfast niet!”

“ Belfast is een ongelukkige stad, inderdaad, Maan, maar Amsterdam gelukkig niet.Want er is nõg iets heel katholieks aan Amsterdam. In Amsterdam heb je niet alleen het Hostiewonder, je hebt daar ook nog de Wonderbare Verschijning van Maria als ' Vrouwe van Alle Volkeren' aan Ida Peerdeman. Maria verzocht die Ida Peerdeman in een visioen om te bevorderen dat de Kerk als *dogma* zou uispreken ,dat zij Maria, *Medeverlosseres* is.

Gelijkwaardig aan haar zoon Jezus de Verlosser dus.

Als de Kerk dit dogma erkent, zal voorgoed de wereldvrede dalen over onze planeet. Aldus de boodschap van Maria aan Mevr. Peerdeman

Maar de Kerk wil er niet aan. De visioenen van Ida Peerdeman worden als vals afgedaan en zichzelf als hysterisch. Het gevolg van die Vaticaanse kortzichtigheid kun je dagelijks op het TV-journaal zien.Van wereldvrede is geen sprake!

En... dan is er ook nog het optreden van wijlen Gerard Reve in de Vondelkerk!

Die homoman, je weet wel! Die bekeerling! Die noemde toen Maria *de Vierde Persoon Gods* ... Dat gaat nog heel wat verder dan *Medeverlosseres!*

Eerst schrok ik van die gedachte...! Maar die Vierde Persoonsgedachte die liet me niet los. Integendeel Iedere dag in de vroegmis zat ik er over te peinzen En meer en meer dacht ik, potztausend, die Reve, die homoman, die heeft iets heel essentieels ontdekt!

Maan, nu ga ik je een inzicht toe vertrouwen, dat ik tot nu toe aan niemand heb toevertrouwd, zo schokkend is die! Zelfs niet aan mijn Roos! Zeker niet aan mijn Roos moet ik zeggen. Want die heeft geen antenne voor dit soort zaken! Maar jij bent mijn beste vriend, de vriend van mijn jeugd. Als ik het jou al niet kan toevertrouwen wie dan wel?”

“Je maakt mij hoogst nieuwsgierig.”

“Ik persoonlijk vind Reves Maria als Vierde Persoon Gods een diepe gedachte! Maar niet diep genoeg! ”.

“Hoezo niet diep genoeg, Crètien? Dat Maria de vierde persoon Gods is dat kan niet anders dan ironisch bedoeld zijn. Die Reve, dat weet je toch, dat was een en al ironie”.

“Maan, voor mij is het helemaal geen ironie! Ik heb tijden lang werkelijk dag en nacht geworsteld met dat inzicht van die wonderlijke homoschrijver, dat Maria, de Vierde Persoon Gods is.

Ik kwam al veel in de Kapel van Maria Sterre der Zee, zoals je weet. Omdat ik er wekelijks verse bloemen breng voor de witte bloemenzee aan haar voeten. Gratis. Ik wil er geen geld voor hebben. Want zij, Maria, is tenslotte de patrones van Limburg en bovendien als *Maria Stella Maris*, Maria Sterre der Zee, ook nog eens heel speciaal de patrones van Maastricht.

Maar nu ging ik er dagelijks naar toe, zelfs meermalen, elke lunchpauze en iedere avond na het sluiten van de winkel op z'n minst, om haar, de Heilige Maagd, te smeken mijn ziel te verlichten.

Maan, ik heb er het ene rozenhoedje gebeden na de ander in haar Kapel. En dat als enige man! Ik viel op tussen al die murmelende oude vrouwtjes daar. En kaarsen opgestoken, legio kaarsen!

En zij maar lieflijk glimlachen, Maria, Sterre der Zee! En zwijgen! En maar zwijgen! De stilte zelf!”

“Bent u de vierde persoon Gods, Heilige Maagd? Verlicht mij,” zo bad ik “verlicht uw nederige dienaar, uw getrouwe bloemist? Die uw wekelijks een nieuw boeket lelies en witte rozen schenkt. En desnoods ook witte camelias en witte anemonen en margrietten als het moet. Gratis.

Ik hoef er niks voor te hebben, dat weet u. Want ik heb u lief. In alle kuisheid natuurlijk. Want Liefde tot u kan niet anders dan verheven zijn

En toen kwam het over mij... Meet dan een inzicht, Maan, een Openbaring! Ik kan het niet anders noemen. : *Maria is DE EERSTE Persoon Gods!*

Laat dat *Medeverlosseres* maar zitten! De Paus dient als dogma uit te roepen dat Maria de *eerste persoon* Gods is! Pas dan komt er een einde aan oorlogsgeweld op aarde ! God de vader is dan de tweede persoon Gods en samen hebben zij een Zoon. .

Maan, eindelijk een sluitende verklaring voor het dogma van de Drievuldigheid, de Sancta Trinitas. Tot nu toe waren *God de vader* en *God de Zoon*, die steeds als menselijke figuren worden afgebeeld binnen de Sancta Trinitas, gelieerd aan een uiterst schimmige figuur *God de Heilige Geest*, afgebeeld als... duif! De Moedergodin domweg weggewerkt tot een luidkeels koerende vogel! Ja, het patriarchaat dat kan wat! Mijn Sancta Trinitas daarentegen is zo helder als glas. Moeder, vader, kind! *Een levensteken!*

Je weet, ik was op school bar slecht in wiskunde. Nog erger zelfs dan jij. Ik heb donweg een blokkade voor cijfers. Roos zegt altijd: "Chrètien, doe jij nu maar waar je goed in bent, mooie boeketten samenstellen voor de Maastrichtenaren. Want jij bent een artiest, een ware poeët met bloemen. En sinds wanneer hebben artiesten verstand van cijfers? Ik doe de boekhouding wel. Want ik vind cijferwerk juist leuk!"

Zij wel! Zij heeft zelfs in haar vrije tijd een MO-akte wiskunde gehaald. "Voor het geval het met onze bloemenzaak ooit slecht zou gaan, dan kan ik altijd nog les gaan geven." zegt ze. Anemoon en Margriet gaan toch binnenkort het huis uit.

Zit ik op een gegeven moment weer eens in de Kapel van Maria, Sterre der Zee te bidden en te bidden en te bidden – met uitzicht op mijn eigen prachtige witte boeketten, dat wel – en mijzelf geestelijk af te peigeren wat ik in Godsnaam met mijn nieuw verworven Godskennis aan moet... En plots lijkt het mij of het beeld van Maria glimlachend van haar altaar afkomt en... een kus afdrukt op mijn rechterwang!

Allemaal verbeelding, natuurlijk!

Maar, Maan, thuis kijk ik in de spiegel in de badkamer en, verdomd, op mijn linkerwang prijkt een gelijkzijdige driehoek met een cirkel door de drie hoekpunten. Als getekend met een dieprode lipstick. Ook dat nog! Het teken heeft wel een vol uur op mijn wang gestaan. Toen slonk het weg.

Een symbool! Wiskunde is symbolentaal. Roos met haar wiskundediploma zou het zo voor mij kunnen duiden. Maar ik ken mijn Roos. Ik kan dromen wat zij gaat zeggen: "Chrètien, een kus van de Heilige Maagd op je wang laat me niet lachen."

En dat ook nog aangebracht met een Max Factor, Hollywood-lipstick zo rood!

Alsof de Heilige Maagd een soort Marilyn Monroe is. Hou toch op!

Het is vast weer van een van je vrouwelijke klanten, een van die vele Dames aux camélias waar mee je in de winkel zit te sjansen, als ik even weg ben uit de zaak. Denk maar niet dat ik niet door heb, wat je zoals flikt achter mijn rug!

Maan, in arre moede heb ik dus zelf maar dat in de Wikipedia opgezocht. Het is het teken van de Mystieke Roos!

En toen ik rond twaalfen naar ons bed ging, die dag -, Roos sliep al - klonk er plots een stem, een zeer melodieuze vrouwenstem, zomaar vanuit de spiegel op het toilet mij thuis: "Dit is het teken van *mijn* Trinitas, dit is de Roos, die de

wereldvrede gaat brengen. Chrètien, breng mijn dogma over aan de Paus! Laat er geen gras over groeien! Doe het per omgaande!”

Maan, als dat dogma van de Moedergodin eenmaal is uitgeroepen, dan kan er maar èèn conclusie zijn voor Rome. Ze moeten daar door de bocht. Als de sodemieter moeten vrouwen tot priester gewijd. De eredienst aan Onze Lieve Vrouw dient natuurlijk primair door vrouwen gedaan. Dat is toch zo klaar als een klontje!”

“Chrètien, ik weet niet wat ik hoor! Ik heb je altijd als een uiterst conservatief katholiek beschouwd, maar, *nondedju*, nu loop je plotseling ver voor de troepen uit! Je weet, ik heb de Moederkerk allang verlaten, maar ik beloof je bij dezen plechtig, als de Kerk... een *vrouw* tot *paus* kiest, keer ik per direct terug!”

“Welja, spot er maar mee! Meneer Maan doet ook al aan ironie! Zeg, je bent Reve niet...””

“Chrètien laat ik je een goede raad geven! Bloemist, hou je bij je bloemen! Niks *self made* Marialoog! Daar raak je maar overspannen van! Als je het al niet bent! Voor je het weet ben je de risee in Den Voghel Struys!”

“Maan! Ik weet zeker dat de Heilige Maagd wil, dat ik Rome op de hoogte stel van het nieuwe dogma. Dat moèt! Het is urgent! De Paus weet nog van niks en het oorlogsgeweld gaat maar door. In Syrië, in Libië, waar al niet! Maar.., Maan, het huilen staat mij nader dan het lachen. Waarom toch heeft Maria het lot van de wereld uitgerekend in mijn handen gesteld? Ik ben maar een eenvoudige Bloemist..

Anderzijds, Bernadette Soubiroux aan wie Maria in de Grot van Lourdes verscheen, was ook maar een eenvoudige boerenmeisje. En Ida Peerdeman was de eenvoud zelve. Ze bekleedde een ondergeschikte administratieve functie bij de Zeepfabriek in Amsterdam..

Mij is het inmiddels helder. Maria vind mij een Eenvoudige! Blijkbaar ziet zij het maken van boeketten niet als een ingewikkelde karwei, wat het toch vaak wel degelijk is. Maar laat ik je nu niet lastig vallen met de finesses van de kunst van het bloemschikken.

Het gaat om Maria.

Zij kiest nu eenmaal voor de eenvoudigen, de Heilige Maagd, steeds weer Daar is zij zeer conseqwent in.

Zo is zij bijvoorbeeld aan Reve nooit verschenen. Schrijver zijn, dat is haar blijkbaar niet eenvoudig genoeg. Terwijl die Gerard Reve dat vast graag had gewild.

Wacht eens even, Maan, nou valt mij plots iets in! Zou die Gerard Reve misschien wel dáárom bij ons, in het bisdom Roermond, zijn gaan wonen, in *Weert*, omdat ons bisdom onder speciale patronage van Maria staat?.

Dat kan haast niet anders ná zijn voor mij onbegrijpelijke keuze voor Greonterp in Friesland. Dat protestantenvolkje daar, die heeft ooit zonder boe of bah Sint Bonifacius om zeep geholpen! Wat heeft een katholiek daar te zoeken? Hoewel het dorp Blauhus, waar dat Greonterp als buurtschap deel van uitmaakt, een van de weinige katholieke enclaves in Friesland is, dat weer wel. En Friesland heeft zowaar ook nog een Zalige opgeleverd, Titus Brandsma!. Misschien komt het met de Friezen ooit nog goed!”

En wat Amsterdam betreft, Maan, daar heb je ook nog de schuilkerk Onse Lieve heer Op Solder en de schuilkerk De Papagaay in de Kalverstraat! Amsterdam is een hoogst katholieke stad! Zij het ondergronds! ?

Maar jouw Rotterdam....het heeft in al die eeuwen niet één zalige opgeleverd , laat staan een heilige! Kom me niet aandragen met Erasmus, die ketter! Dat schiet niet op.

En ... was er ooit een Mariaverschijning in Rotterdam? Maan, Maria kijkt wel uit! Waarom Kerk nu uitgerekend een bisdom in Rotterdam heeft menen te moeten stichten!

Schiedam had veel meer voor de hand gelegen ...Daar vereren ze de Heilige Lidwina, het meisje dat zagezegd omwille van God 'een scheve schaats reed, Daar kun je nog katholiek zijn. Daar nog wel

In dat kille Rotterdam van jou is dat onmogelijk. Bovendien wemelt het bij jullie van de moslims.

Kom toch gauw *zurück* naar de Heimat, jongen, dan nemen er een op het Vrijthof. Want, zeg nou zelf, waar ter wereld smaakt de Wieckse Witte beter dan bij ons in Maastricht?”

En inderdaad, dat kan ik niet anders dan beamen, de steeds zeldzamer keren dat ik nog in Maastricht kom. Steeds zeldzamer, ja, want wat heb ik daar nog te zoeken? Ik heb er nauwelijks familie meer. Mijn ouders zijn inmiddels overleden, allang. Al mijn ooms en tantes ook. En mijn neven en nichten zijn her en der over Nederland verspreid geraakt. Eigenlijk heb alleen nog maar Chrétien.

Als ik in Maastricht ben, houdt hij – het is een ware vriend!- mij joviaal vrij bij onze rondgang langs alle (!) cafe's aan het Vrijthof en vervolgens, een stuk wankeler, langs alle (!) cafe's op de weg terug naar het station. Want ik ga tegenwoordig nog op dezelfde dag terug naar het Noorden.

Vroeger bleef ik wel bij Chrétien en Roos logeren. Maar dan werd ik op de nodige alcoholische afzakkers getraceerd in hun huis, voordat ik eindelijk het bed in mocht. Dan was het al gauw vijf uur in de ochtend! Dat kòn gewoon niet langer! Ik pleeg mijzelf te definiëren als een *lichte* alcoholicus (vier glazen per dag), maar mijn vrouw, de rustend huisarts van Delfshaven, presteert het om dat aantal... typisch het getal van een zware alcoholicus *in zijn beginfase* te noemen. En alcoholici, daar heeft ze het niet op. Teveel van die trillende Korzakow-types in haar praktijk gehad!

Ik vertel haar daarom dus nooit van zijn leven niet, wat ik in Maastricht op zo'n kroegentocht met Chrètien zoal aan alcohol naar binnen sla. Want dan volgt er geheid een sermoen.

Dus nog dezelfde dag terug naar Rotjeknor.

Een laatste afzakkertje nog in de bar van hotel L' Empereur tegenover het Station - Cognac Napoleon uiteraard, de couleur locale vereist dat -, en dan zowat op handen en voeten de laatste trein in naar de Randstad!

Waarbij ik dank zij al dat overvloedig drankgebruik prompt in slaap val. Om op een gegeven moment, soms voorzichtig, soms ruw, wakker te worden geschud door de diensdoende conducteur. Meestal zijn we dan Dordrecht al voorbij. Gelukkig net op tijd voor Rotterdam.

Altijd zeg ik dan bij het afscheid nemen daar op dat vroegnachtelijk perron in Maastricht, waarbij Chrètien en ik ons langdurig omhelzen en almaar amicaal op elkaars schouders slaan, zoals dronken lieden, dat wereldwijd plegen te doen:

“Chrètien, kom jij nu ook eens naar Rotterdam. Dan kan ik eens wat aan gastvrijheid terug doen. Heus, bij ons in Rotterdam is ook Horeca ! Dan trakteer ik je bovendien op een diner in het restaurant van de Euromast. Of in het visrestaurant Zoutzee- als je op vrijdag komt, oude katholiek! - of in de Ballentent, Jaren Vijftig-Rotterdamser dan dat etablissement kan bijna niet!

En ...een culinair journalist in Rotterdam wordt bepaald niet met minder egards behandeld als een culinair journalist in Maastricht!

Ik krijg in de Rotterdamse Horeca altijd het beste van het beste voorgeschoteld.

Dat is niet anders dan bij jullie. Vaak ook blijkt de genoten maaltijd plotseling 'namens het huis' te zijn. Of komt er plotseling een extra fles goede wijn op tafel.

Gratis.

Op een slechte beoordeling in Het Nieuws van Rotterdam zit namelijk niemand in de Rotterdamse horeca te wachten. Al evenmin als de horeca van Maastricht in de *Gazet*.

Ik weiger zo beleefd mogelijk. Meestal.

Want ik moet goed oppassen dat ik niet de corruptie inga. Mensen uit Limburg hebben toch al zo'n slechte naam op dat gebied!”

En dan zegt hij:“Maan, natuurlijk, Maan! Dat gaan we doen. We bellen elkaar!

Ik zweer dat ik je ga bellen!”

Maar het gebeurt nooit. Limburgers, die zeggen altijd ja, nooit nee, zoals hierboven al vermeld. Het is goed bedoeld. Uit overbeleefdheid. Ze weigeren niet graag. Ze willen namelijk niemand voor het hoofd stoten. Maar het werkt natuurlijk faliekant de andere kant op. Het maakt ons, Limburgers, in de ogen van onze mede-nederlanders notoir onbetrouwbaar.

Landgenoten, dit is een oproep! De diepe behoefte om de medemens almaar te *pleasen*, stop daar mee! Nu!

Inmiddels, dat spreekt, had ik me dus allang en breed er bij neergelegd dat Chrètien wel nooit naar Rotterdam zou komen. Mijn uitnodigingen aan hem daar op het perron van het Station van Maastricht werden jaar in jaar uit meer en aan meer puur forma.

Ik was dan ook licht verbijsterd , toen ik recent gebeld werd door Chrètien.

“Maan, ik kom volgende week donderdag naar Rotterdam!

“Chrètien, ik weet niet wat ik hoor!”

“Maan, het zit zo. Er wordt daar bij jullie in Museum de Kunsthal een opname gemaakt voor het TV- programama KNAP van de omroep TARVO-BROS. Je weet wel dat veertiendaagse programm over *Kunst Nep en Antiek*. Ik heb me daarvoor opgegeven. Ik wil weten wat mijn Aad de Haas waard is.”

“Hoezo je Aad de Haas, Chrètien? Waarom niet je een van je Charles Eijcken? Of de Toon Hermans?”

“Maan, er is mij als getrouwe kijker iets opgevallen. Dat KNAP-programma heeft een bepaalde formule. Zo wordt er altijd het meest uitgebreid voor de camera een schilderij van een kunstenaar uit de plaats behandeld, waar het programma is opgenomen. Volgende week donderdag is dat dus Rotterdam. En... Aad de Haas is een geboren Rotterdammer! Ik heb hem weleens bezocht in zijn atelier op Kasteel Strijthagen om een linsnede van hem te kopen. Inderdaad, weer een *Jezus en Maria Magdalena*. Tja, daar ben ik nu eenmaal verzot op.

Zijn tongval bleek onvervalst Hollands gebleven! Al jaren in Limburg, Aad De Haas, en toch geen spoor van een zachte g! Hoe is het mogelijk!

Dus als ik met dien Aad de Haas kom aanzetten, dat heb honderd procent kans dat ik op TV kom. Dat wordt dan in mijn zaak in de Stokstraat het gesprek zijn van de dag! En aan de stamtafel van Den Vogehl Struys ook, natuurlijk! 'Us Chrètien' op TV! ”

“Chrétien, je weet, je bent van harte welkom! Het logeerbed staat klaar!”

“Maan, dat is nog niet alles. Ik wil die Aad de Haas eigenlijk kwijt. Je weet, ik verzamel Limburgse kunst. Kunst van Limburgse kunstenaars .

De Haas is eigenlijk toch een *fremdkörper* in mijn collectie.

Ik kan een Henri Jonas op de kop tikken. Van die kunstverzamelaar in Wylre, Fritz Eichholz, je heb misschien wel eens van hem gehoord.

En je weet natuurlijk ook dat ze onze Jonas een tijd lange opgesloten hebben in het gekkengesticht van de Broeders in Venray. Zo gaat dat nu eemaal met geniëen. Zo verging het Vincent van Gogh toch ook!

En daar is Jonas op een gegeven moment cherubijnen en serafijnen, de hele hemelse mikmak, die om Gods troon staat te juichen- zie het boek Openbaring –

op de deuren van het gekkengesticht gaan schilderen. Prachtig! Je weet niet wat je ziet.

En na zijn dood hebben de broeders die deuren voor goed geld verkocht.

Voornamelijk aan die kunstlievende Wylreenaar. Die heeft er zes en wil er wel een kwijt aan mij, omdat ik zo'n fan van Jonas ben. Dat weet hij. Fritz Eichholz is kind aan huis bij mij in de winkel, Ik mag altijd kolossale boeketten voor hem samen stellen. Geheel naar mijn smaak. En... dat mag een centje kosten. Geld speelt geen rol voor Fritz Eichholz. Het is inmiddels een soort vriend van mij geworden. Niet zo 'n vriend als jij, maar toch! Die man is mij werkelijk zeer terwille. Maar ...het heeft zijn prijs die Jonas. Die Jonas heeft zijn prijs!

Maar ook Aad de Haas heeft tegenwoordig zijn prijs. Als ik mijn Aad de Haas goed verkopen kan, dan ik die Henri Jonas aanschaffen, begrijp je.

Dus daarom dat ik de waarde wil weten!”

Ons was verzocht om half twee in de Kunsthal aanwezig te zijn. Weliswaar , zouden de opnames pas starten om twee uur, maar eerst moest er enige administratie verricht worden. Wij waren er prompt om half twee. Heel het café van de Kunsthal bleek toen al bomvol met TARVO BROS-*Kunstliefhebbers*... Het administratief gebeuren hield in, dat nauwgezet nagegaan werd of je wel lid, minimaal tientjeslid, was van TARVO BROS, anders mocht je niet naar binnen. Chrètien had inderdaad al enige tijd daarvoor het geëiste tientje overgemaakt, ‘innerlijk knarsetandend’, want hij wilde helemaal niet lid zijn van omroep TARVO-BROS! Hij was heel zijn volwassen leven al, als goed katholiek, lid van de KRO en dat ook gebleven, zelfs toen die omroep fuseerde met ...protestanten , met de NCRV.

We kregen nummer 250 (!) en het wachten begon.

Na anderhalf uur mochten wij naar boven, de eigenlijke Kunsthal in .

Daar, op de eerste verdieping geschiedde de voorselectie. Tallozen werden daar weggestuurd. Maar wij mochten zowaar door naar taxateur Moderne Kunst Boris 'Zeg maar Boy!' Kwakman.

Ook daar weer een eindeloze rij ‘kunstliefhebbers’. Allemaal alsnog weggestuurd ...op ons na.

‘Interessant’ mompelde de taxateur: ‘ Een Limburgs kunstenaar. Die zie je zo gauw niet boven de Rivieren. Limburgerse kunstenaars, dat zijn hier grote onbekenden. Maar ik ken ze toevallig wèl. Want weet u , mijn moeder komt uit Roermond .’

“Uit *Remunj*“voegde hij nog eraan toe.: “Meneer Vrouwenraets, ik wil uw Aad de Haas graag taxeren. Maar ik heb maar beperkte cameratijd. Ik ben maar een van tien taxateurs hier. Zo meteen na u komt er iemand met een Mastenbroek, Johan Hendrik van Mastenbroek. Een succesvol schilder van de bedrijvigheid in de Rotterdamse haven rond 1900, met stip de belangrijkste havenschilder van Rotterdam. Ik ben vrijwel verplicht mijn cameratijd aan hem tebesteden.

Helaas, moet ik dus tegen u zeggen, die nota bene helemaal uit Limburg naar hier gekomen bent , ik, een mede-Limburger, een jongen uit Remunj... u komt niet op TV ! Het gaat mij aan het hart, dat begrijpt u! “

Het was in de dagen van El Rey. Wethouder Jos van Rey , de onderkoning van Roermond stond toen juist voor de rechter, beschuldigd van corruptie.

Ik zag dat Chrétien van plan was eens eventje te gaan vertellen wat hij zoal van Noord-Limburgers , dacht, speciaal van Roermondnaren.

Maar nog voor hij zijn boosheid adekwaat onder woorden had weten te brengen had Boris 'Boy' Kwakman zich tot mij gewend .”U komt mij bekend voor!Werkt u niet voor het Nieuws van Rotterdam? Ik herken u van de foto bij de Kunstrubriek.”

“Nee, ik ben van de culinaire rubriek. De rubriek naast de kunstrubriek.”

“ Heel goed van het Nieuws van de Dag , kookkunst en beeldende kunst op een pagina! Want wat zou de Kunst zijn zonder de Horeca? Ik denk, meneer K. dat u de Rotterdamse kunstwereld ook best goed kent. U kent vast mijn broer Sebastiaan Kwakman, in de wandeling Bas geheten.

“Ja, die ken ik. Die doet Poetry International.”

Chrétien, verheugd, die onverbeterlijke katholiek: “ Meneer Boy,dan is uw broer vast en zeker naar de Heilige Sebastiaan vernoemd”

“Nee, niet echt. Onze moeder was een fan van Annie M. G. Schmidt. De liedjes uit Pension Hommes die kende zij van buiten. En ze las ons ook altijd voor uit Puck en de Petteflat!

Mijn broer is genoemd naar mijn moeders favoriete Annie M.G. Schmidt-gedicht 'de spin Sebastiaan '. Dus dat Bas de literatuur in zou gaan, daar was hij zo ongeveer voor voorbestemd . En... hij heeft dat Poetry succesvol uit het moeras weten te halen!

Weet u, zijn voorganger Martin Mooy -*what's in a name?* - die politiseerde dat festival. Die Mooy nodigde bij voorkeur dichters uit, die ergens ter wereld in de problemen waren. In een dictatuur bijvoorbeeld. Onterecht opgesloten in een gevangenis of in een psychiatrische inrichting . Of op z'n minst onder huisarrest of met een publicatieverbod.

Die trachtte hij met die invitatie om op te treden in Rotterdam vrij te krijgen. En zowaar, dat lukte soms ook ! Daar gebruikte die man Poetry -geld voor! Bas heeft natuurlijk dat soort praktijken afgeschaft, zo gauw hij aan de macht kwam. Kunst heeft niets met politiek van doen! Dichter, hou je aan het *l'art pour l' art* principe, dan doe je al gek genoeg.Wat u? ”

Ik wilde zeggen dat de wijze waarop die Bas Kwakman in zijn boek *In oorlog en poëzie, vijftig jaar Poetry International* zijn voorganger af heeft geschilderd bepaald min

heb gevonden. Het is heel erg een tekst van onze tijd – *Trump Time* –, waarin liegen plots het Nieuwe Normaal blijkt.

Kwa(a)kman klopt zich bladzijden lang op de borst, dat hij het als directeur van Poetry International vele malen beter heeft gedaan dan Martin Mooy. Dat is aantoonbaar niet zo. Gevolg: hij moet Martin Mooy zoveel mogelijk kleineren, om zelf groot te lijken: “Mooy, dat boekhoudertje .Dat mannetje van twaalf ambachten en dertien ongelukken!” Een beproefd recept. Je verklaart de ander tot *untermensch* en zie, dan ben jij vanzelf opeens de *uebermensch*. Het is misselijk makend. Puur Goebbels!

Maar voordat ik het bovenstaande in mijn brein in diplomatieker termen dan hierboven had weten te gieten, had Chrètien al opgewonden het woord genomen:

“ Meneer Kwakman, Boy! Aad de Haas is helemaal geen Limburgse schilder! Ja, hij heeft jaren in Limburg gewoond en is daar ook gestorven. Maar hij komt oorspronkelijk uit Rotterdam. Hier is hij geboren en opgegroeid. Hier ging hij naar de academie. Het is een Rotterdammer *pur sang*.

En het onderwerp van hetschilderij, dat ik bij me heb, is ook al zo Rotterdams als maar kan. Je ziet het warenhuis de Bijenkorf tijdens het bombardement van 1940. De oude Bijenkorf is dat, die van Dudok.

De trots daarvan was de glazen koepel.

Die heeft op dit schilderij de vorm van een doodskop en staat op het punt uiteen te spatten. En op de stoep voor de Bijenkorf ziet u twee nietige figuurtjes de straat opvluchten. Maar niet zo nietig dat je niet duidelijk zien kunt dat de ene Jezus is (doornenkroon!) en de andere Maria Magdalena (naakt) .

“ Sorry! Is die Aad de Haas een Rotterdammer .Dat wist ik niet.” zei de broer van de Spin Sebastiaan, “ Dat is interessant, dat verandert de zaak. Nee, dan gaan we de camera erbij halen!”

En Boris Kwakman begon hevig in een berg boeken te rommelen om gegevens over de schilder Aad De Haas op te rakelen. Uiteraard ook op Google. Maar de internetverbinding in de Kunsthal bleek die middag niet bijster goed. Dus daar had hij weinig aan. Onderwijl belde hij alsmear driftig op zijn mobieltje, dat de cameraploeg stante pede naar hem toe moest komen.

“Ik heb hier een Rotterdams schilderij!”

Maar die arme cameraploeg werd natuurlijk ook alsmear even dringend gebeld door de tien andere taxateurs.

Eindelijk kwam de cameraploeg opdagen.

Onderwijl had Boris 'Boy'Kwakman zijn verhaal hardop gerepeteerd. Opdat hij dat verhaal, zogenaamd spontaan, ‘uit het hoofd’ zou kunnen uitspreken.

Aad de Haas (Rotterdam 1920 – Terwinselen in Limburg 1972) groeide op in Rotterdam waar hij ook de Academie bezocht. Zijn werk als jong kunstenaar beviel de Bezetter allerminst. Met name het schilderij Dode Clown vanwege de sterke gelijkenis tussen de gevangenen in de concentratiekampen en de door Aad de Haas geschilderde clown. Hij werd gearresteerd en opgesloten in het Haagse Veer.

Toenmalige Boymans-directeur Hannema, die zo goed was met de Bezetter, dat hij er na de oorlog om werd veroordeeld wegens collaboratie, wist hem vrij te krijgen. Hierna vluchtte Aad de Haas Rotterdam uit naar het vlek Ingber in het Gerendal in de bush bush van Zuid-Limburg, samen met zijn vrouw Nel. Daar wist hij de oorlog omgeschonden door te komen.

In Mei 1946 krijgt De Haas de opdracht de Sint Cunibertiskerk te Wahwiller te beschilderen. Zijn kruiswegstaties leidden tot felle kritiek.

In 1949 verschijnt het boekje “in Jezus lijden” van pater Mathot, voorzien van illustraties van de Haas..

Op grond van de linsneden in dat boek beveelt de Congregatie van het Heilig Officie te Rome dat het boek onmiddellijk moet worden teruggetrokken :”De tekeningen zijn werkelijk monsterachtige larven, die aan het licht brengen hoe ook in Nederland met betrekking tot de heilige kunst tendenzen optreden, die beledigend zijn voor de waardigheid van de religieuze onderwerpen.”

Bisschop Lemmens van Roermond ziet in deze officiële afkeuring door Rome van De Haas' werk aanleiding de directe verwijdering van de Kruisweg uit de Kerk van Wahwiller te eisen. Op Goede Vrijdag 1999 draagt De Haas eigenhandig de kruiswegstaties de kerk uit!

In 1952 werd Aad de Haas door de Staatsmijnen het kasteel Strijthagen nabij het mijndorp Terwinselen, in de schaduw van de Staatsmijn Wilhelmina, als woon- en werkplaats ter beschikking gesteld.

Aad de Haas is verder zijn hele verdere leven een bewogen en maatschappelijke betrokken kunstenaar gebleven.

En... vroeg Kwakman vervolgens aan Chrètien “Wilt u ook de waarde weten van het schilderij ’

Ja, dat wilde Crétien wel. Daarvoor was hij nu juist naar Rotterdam gekomen .
“ Achtduizend euro...”

Nu had mijn Maastrichtse vriend blijkbaar moeten uitroepen, want zo gaat het in die KNAP- uitzendingen strijk en zet, liefst met een hand voor de mond :
“Oooohhhh... wie had dat gedacht!”

Maar ik zag, dat Chrètien weer ‘innerlijk knarsetandde’ , want hij had een maand daarvoor zijn schilderij laten taxeren op een taxatiebijeenkomst , georganiseerd door de Rotary van Maastricht, waar hij trouw lid van is ... en de expert aldaar had

hem verteld, dat zijn Aad de Haas tussen de twaalf- en vijftienduizend euro waard was...

Nog erger, mijn vriend had als klap op de vuurpijl ook nog eens een *ingezonden mededeling* aangetroffen in zijn lijfblad *De Gazet van Maastricht*, zoals gezegd een kopblad van De Telegraaf, waarin een De Haas – het schilderij *Het Laatste Avondmaal* – werd aangeboden voor een vraagprijs van vierentwintigduizend euro!

De uitleg van dat grote prijsverschil: het gaat per poppetje!

Aldus Kwakman.

Hoe meer figuurtjes op een schilderij, hoe meer pegels! Op ons schilderij “Jezus en Maria Magdalena’ prijken maar twee figuurtjes. Jezus en Maria Magdalena han in hand vluchtend in Brandend Rotterdam.

Op de *Telegraaf*-De Haas zijn dat er liefst dertien! Jezus en al zijn apostelen, Judas met een forse geldbuidel ter hoogte van zijn geslacht, inbegrepen. De laatste is door De Haas geschilderd met duidelijk het woord Wallstreet op de revers van zijn rokkostuum. De andere apostelen en ook Jezus zelf dragen eenvoudige colberts. Mode uit de (crisis)jaren dertig.

Dertien! Dus dat tikt aan! .Een curieuze business, die Moderne Schilderijen-handel! Tenminste als het waar was wat Boris Boef ons Diets trachtte te maken. Ik kreeg sterk de indruk, dat ons wat op de mouw werd gespeld. Ik zag aan het gezicht van Chrètien dat hij daar precies zo over dacht en dat hij op het punt stond om dat eens luid en duidelijk te gaan zeggen.

Maar de camera was al gestopt en de inmiddels wat vermoeid ogende Boy Kwakman – de taxateurs staan onder hoge druk, ze moeten in in snel tempo steeds nieuwe kunstvoorwerpen afwerken – had zich inmiddels al weer weten op te peppen om voor de camera ‘fris als een hoentje’ met een nieuwe cliënt aan de slag te gaan, de Rotterdammer met de Mastenbroek. Er zat niets anders voor ons op dan te vertrekken.

Toen we weer beneden in het café terug kwamen , was het daar nog steeds volle bak en werd nummer ...780 afgeroepen. Het was inmiddels half zes!

Het TARVO BROS-lid tegen wil en dank verkondigde ter plekke, dat hij nodig toe was aan ‘de kunst van een kunstig geschonken borrel...’

Ik ook.

We taaiden af naar het dichtstbijzinde dranklokaal, het etablissement de Ballentent, waar we twee *kopstoten* bestelden. In Maastricht is een kopstoot een Wieckse Blonde met een glaasje Els. Ons werd elk een Wieckse Blonde met een Schiedamse jonge jenever voor gezet, want Els hadden ze niet in huis. Ook best! We klonken met onze glazen ... niet op de Kunst, daar hadden we op dat moment even duidelijk tabak van, maar op de Vriendschap!

Op onze *eeuwige* vriendschap!

En toen legde Chretien een A-viertje op tafel met een tekeningetje erop. Een wiskundige figuur: een witte cirkel met daarin een gelijkzijdige driehoek op een hemelsblauwe achtergrond. “Heeft Roos op mijn verzoek voor mij gemaakt. “ zei Chretien: “Want die is goed in wiskundige figuren, ze heeft de MO-akte zoals je weet. “

“Aha” zei ik” De symbolische afbeelding van Maria, de Eerste Persoon Gods, samen met haar man, God de Vader, en hun beider kind, God de Zoon!”

“Nee, Maan, ik heb gisteravond in de auto onderweg naar Rotterdam opnieuw een visioen gehad! Ik liet bijna van schrik het stuur los. Ter hoogte van Eindhoven! *De stad van het licht!* Plots zat Maria naast mij. O, hoe kostelijk geurde zij naar lelies en rozen! Zij glimlachte mij toe: 'Vrees niet, kleingelovige bloemist!’ en vervolgens sprak ze zich opnieuw uit over het dogma van de Sancta Trinitas.

De Drievuldigheid bestaat *niet* uit Maria, haar man en haar zoon, nee, dat was even fout Doorgekomen bij mij, maar ... uit Haarzelf, haar zoon en... haar *dochter* Maria Magdalena! Zij beklagde zich vervolgens dat de Kerk haar tweede kind, eeuw na eeuw, als hoer had afgeschilderd, bekeerde hoer weliswaar, maar toch...!

“Er zal geen vrede in de wereld zijn, Chrètien, zolang Rome mij niet als *Eerste* en Maria Magdalena niet als *Derde* Persoon Gods erkent! Ex cathedra! Laat dit de paus ten spoedigste weten, Chrètien!” Nadat zij dat gezegd had, kuste de Heilige Maagd opnieuw mijn rechterwang en verliet de auto via het zijraampje.

Ik heb direct daarna in de autospiegel gekeken. En ja, inderdaad, op mijn wang, prijkte opnieuw, zij het ditmaal in uiterst minuscuule vorm, het Teken van de Roos. Je moet echt goed focussen om het te zien.

Kijk maar!”

Hij boog zich over cafètafel naar mij

Er was inderdaad iets te zien op zijn *rechterwang*. Het leek nog het meest op ... een kleine swastika! Dat kòn niet waar zijn! En toen zag ik het pas goed: het was de Spin Sebastiaan!

Het Aad de Haas -fragment is nooit uitgezonden.

